

significant.

Significant

Thorbeckelaan 91
3771 ED Barneveld
+31 342 40 52 40

KvK 3908 1506
info@significant.nl
www.significant.nl

Kinderopvang in aandachtswijken

Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid

Barneveld, 3 maart 2014

Referentie: 13.230/JR/bv

Versie: 2.14

Auteur(s): Jan Reitsma en Wijnand van Plaggenhoef

Inhoudsopgave

1.	Achtergrond en aanpak	4
2.	Verandering en kosten van de opvang	6
2.1	Verandering in opvang	6
2.2	Kosten van de opvang	10
3.	Redenen om minder gebruik te maken van reguliere opvang	12
4.	Alternatieven voor reguliere opvang	15
4.1	Kosten als reden om anders of minder te gaan werken	19
5.	Opmerkingen over kinderopvang	21
6.	Conclusies	22
A.	Achtergrondkenmerken	23
B.	Figuren verdeling uren opvang	25
C.	Vragenlijst	27

1. Achtergrond en aanpak

01 Het aantal kinderen in de reguliere opvang neemt af. In aandachtswijken is deze ontwikkeling sterker dan in andere wijken. Het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) heeft Significant gevraagd onderzoek te doen naar de oorzaken van deze ontwikkeling. De doelstelling van het onderzoek is het geven van een beschrijving van de achtergronden van deze ontwikkeling. De vraagstelling van het onderzoek is tweeledig:

- a) Welke beweegredenen hebben mensen om hun kinderen uit de reguliere opvang te halen?
- b) Hoe wordt de opvang ingevuld wanneer het kind niet meer naar de reguliere opvang gaat?

02 Om deze vragen te beantwoorden is een enquête gehouden onder de ouders van kinderen in de betreffende wijken.¹ De vragenlijst is opgesteld in overleg met het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid en de brancheorganisatie kinderopvang (zie bijlage C voor de vragenlijst). De vragenlijst sluit waar dat mogelijk is aan bij de vraagstelling zoals die ook door het SCP wordt gehanteerd bij onderzoek naar kinderopvang.

03 De vragenlijst is schriftelijk toegezonden aan ouders van kinderen in de wijken. Bij het samenstellen van de steekproef van kinderen is met de volgende aspecten rekening gehouden:

- a. Het betreft kinderen waarvan de urenbasis voor de kinderopvangtoeslag is afgenomen in de periode januari 2012 tot juli 2013, of waarvan in juli 2013 geen toeslaggegevens meer bekend waren².
- b. De kinderen vallen in de gehele periode 2012 tot en met en 2013 in de leeftijdscategorie voor kinderdagopvang (0 tot en met 3 jaar) of buitenschoolse opvang (4 tot en met 11 jaar). Zodoende kan de verandering van opvang voor kinderen in dezelfde leeftijdscategorie worden onderzocht, zonder dat het feit dat het kind naar de basisschool gaat, of juist de basisschool verlaat, de verklaring is voor de afname in opvanguren.
- c. De steekproef is gelijk verdeeld in twee deelsteekproeven voor kinderdagopvang (50%) en buitenschoolse opvang (50%). Hierdoor zijn over beide deelpopulaties gegevens van vergelijkbare nauwkeurigheid verkregen.
- d. De steekproef is naar rato verdeeld over de wijken op basis van het aantal kinderen dat in de betreffende wijken voldoet aan de criteria a tot en met c. Hiermee is geborgd dat de gegevensverzameling een goede afspiegeling geeft van de aandachtswijken.

04 In totaal zijn van 3.505 kinderen de ouders of verzorgers benaderd met de vragenlijst. Van deze kinderen waren er 1.752 in de leeftijdscategorie voor kinderdagopvang (0 tot en met 3 jaar), wat overeenkomt met 74% van deze deelpopulatie. In de leeftijdscategorie voor buitenschoolse opvang (4 tot 11 jaar) betreft het 1.753 kinderen, wat overeenkomt met 32% van deze deelpopulatie. De gegevensverzameling heeft plaatsgevonden van 12 november tot en met 5 december 2013. In totaal is voor 477 kinderen de vragenlijst ingevuld retour

¹ Het gaat hier om de postcodegebieden van de 40 wijken in 18 gemeenten die door de Rijksoverheid als aandachtswijken zijn aangewezen.

² De assumptie is dat er bij afwezigheid van gegevens over kinderopvangtoeslag in 2013 ook daadwerkelijk geen kinderopvangtoeslag meer van toepassing is. Dit hoeft echter niet noodzakelijk het geval te zijn. Er kunnen ook andere redenen zijn waarom er geen toeslaggegevens zijn over 2013; bijvoorbeeld verhuizing naar een andere wijk.

gestuurd (13,6% respons). De respons betreft 268 kinderen in de kinderdagopvang leeftijd (respons van 15,3%) en 209 kinderen in de leeftijd voor buitenschoolse opvang (respons van 11,9%). Binnen de deelsteekproeven is de respons representatief naar leeftijd van de kinderen. Achtergrondkenmerken van de respondenten zijn weergegeven in bijlage A.

2. Verandering en kosten van de opvang

05 Ouders zijn gevraagd naar het gebruik van kinderopvang in januari 2012 en november 2013 (moment van invullen van de vragenlijst). Voor 32% van de kinderen geven ouders aan dat de opvanguren of het type opvang sinds januari 2012 niet zijn veranderd. Dit is opmerkelijk, aangezien de kinderen juist geselecteerd zijn op basis van een afgenomen aantal uren als basis voor de kinderopvangtoeslag. Kennelijk correspondeert een afname in uren voor de kinderopvangtoeslag niet altijd met een daadwerkelijke verandering van het gebruik van kinderopvang. Hiervoor kunnen uiteenlopende redenen zijn:

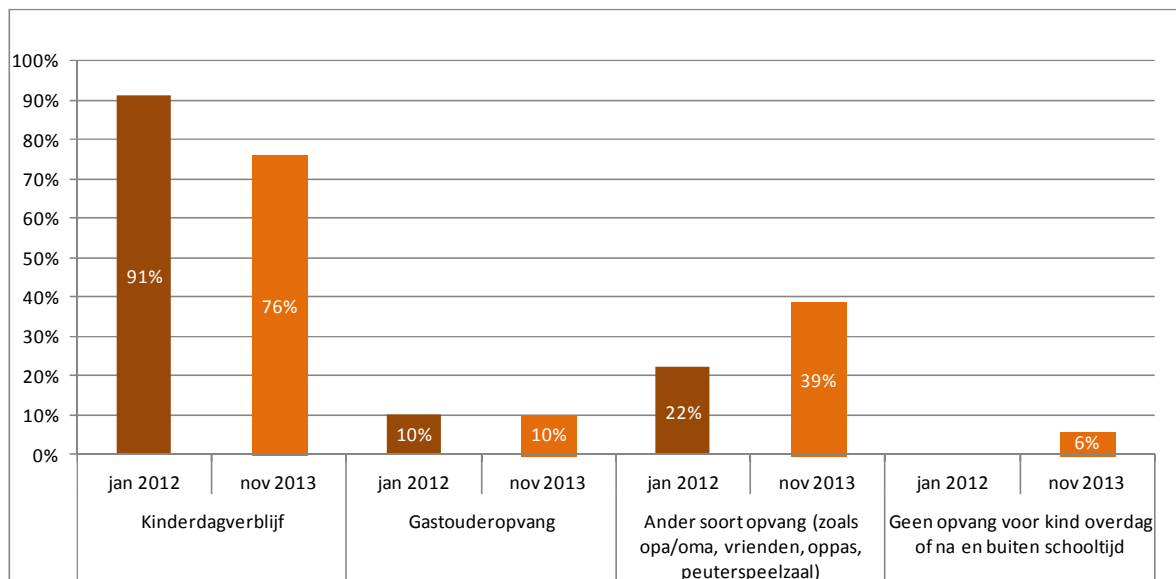
- a. De gegevens van de belastingdienst over januari 2012 zullen deels betrekking hebben op het jaar 2011. Een aantal ouders geeft in antwoord op open vragen aan dat zij met ingang van 2012 waren teruggegaan in het aantal opvanguren.
- b. De gegevens van de belastingdienst betroffen over 2013 de maand juli. Dit valt in de zomervakantie. Een deel van de ouders heeft mogelijk de opvang tijdelijk formeel verminderd of stopgezet, maar na de zomervakantie weer gecontinueerd.
- c. Er is een tendens naar meer flexibele opvang. Hierbij betalen ouders de gebruikte opvanguren in plaats dat hele dagen worden afgenomen. Voor het feitelijk gebruik van opvang hoeft dit geen verschil te maken, maar de formele opvanguren die de basis vormen voor de kinderopvangtoeslag zijn dan mogelijk wel gedaald.
- d. Mogelijk hebben ouders de vraag naar verandering van opvang beantwoord vanuit de totale verandering van opvang, formeel en informeel, en maken zij op het tweede peilmoment in totaal evenveel gebruik van opvang.

2.1 Verandering in opvang

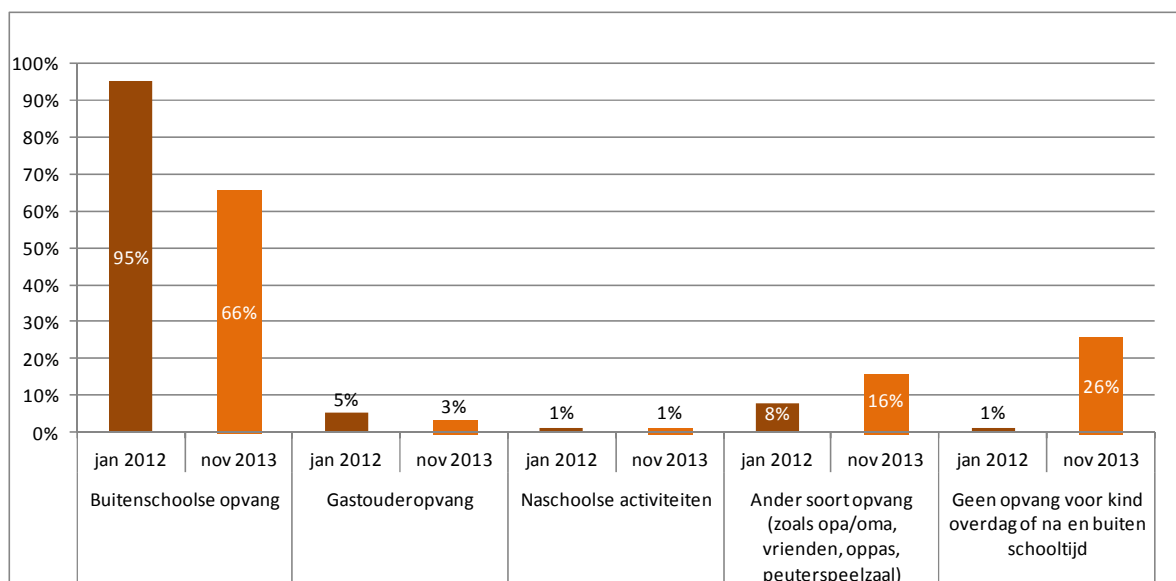
06 Het gebruik van opvang voor kinderen in januari 2012 en november 2013 is weergegeven in de figuren 1 en 2.³ Het betreft hier de kinderen die volgens de enquête resultaten in januari 2012 naar een kinderdagverblijf, gastouderopvang en/of buitenschoolse opvang gingen. Hieruit komt het volgende beeld naar voren:

- a. Bij kinderen in de leeftijd van 0 tot en met 3 jaar is sprake van een afname van het gebruik van het kinderdagverblijf van 91% naar 76% van de kinderen en een toename van ander soort opvang (van 22% naar 39%) en geen opvang (van 0% naar 6%).
- b. Bij kinderen in de leeftijd van 4 tot en met 11 jaar is het gebruik van buitenschoolse opvang gedaald van 95% tot 66% van de kinderen. Het komt juist vaker voor dat er geen opvang is voor het kind (van 1% naar 26%) en ook andere soorten opvang nemen toe (van 8% naar 16%).

³ De percentages tellen op tot meer dan 100% doordat kinderen gebruik kunnen maken van meerdere vormen van opvang (bijvoorbeeld een dag buitenschoolse opvang en een dag bij grootouders).

Figuur 1. Gebruik van opvang voor de leeftijdscategorie 0 – 3 jaar in januari 2012 en november 2013 (N=227).

Figuur 2. Gebruik van opvang voor de leeftijdscategorie 4 – 11 jaar in januari 2012 en november 2013 (N=151).

07 Het gebruik van opvang in november 2013 ten opzichte van januari 2012 wordt per type opvang nader uitgesplitst weergegeven in tabel 1.⁴

- a. Van de kinderen die in 2012 gebruik maakten van het kinderdagverblijf, doet 81% dat in 2013 nog steeds (en 19% niet meer). Voor gastouderopvang zijn de aantallen verhoudingsgewijs beperkt, iets meer dan de helft van de betreffende kinderen maakt in 2013 nog steeds gebruik van gastouderopvang. Het belangrijkste alternatief is hier een ander soort opvang (zoals opa/ oma, vrienden, oppas, of peuterspeelzaal). Voor gastouderopvang vormt het kinderdagverblijf eveneens een alternatief,

⁴ Voor de overzichtelijkheid zijn over 2012 de vormen van opvang waarvoor geen kinderopvangtoeslag geldt buiten beschouwing gelaten. Gastouderopvang blijkt in de leeftijdscategorie 4-11 jaar zo weinig te worden gebruikt dat hier geen betrouwbare statistische uitspraken kunnen worden gedaan over verschuivingen.

omgekeerd zijn er echter weinig kinderen die in 2012 naar het kinderdagverblijf gingen en in 2013 naar een gastouder.

- b. Van de kinderen die in 2012 gebruik maakten van buitenschoolse opvang, doet 67% dat in 2013 nog steeds (en 33% niet meer). Het belangrijkste alternatief voor de buitenschoolse opvang is hier geen opvang en in mindere mate ander soort opvang.

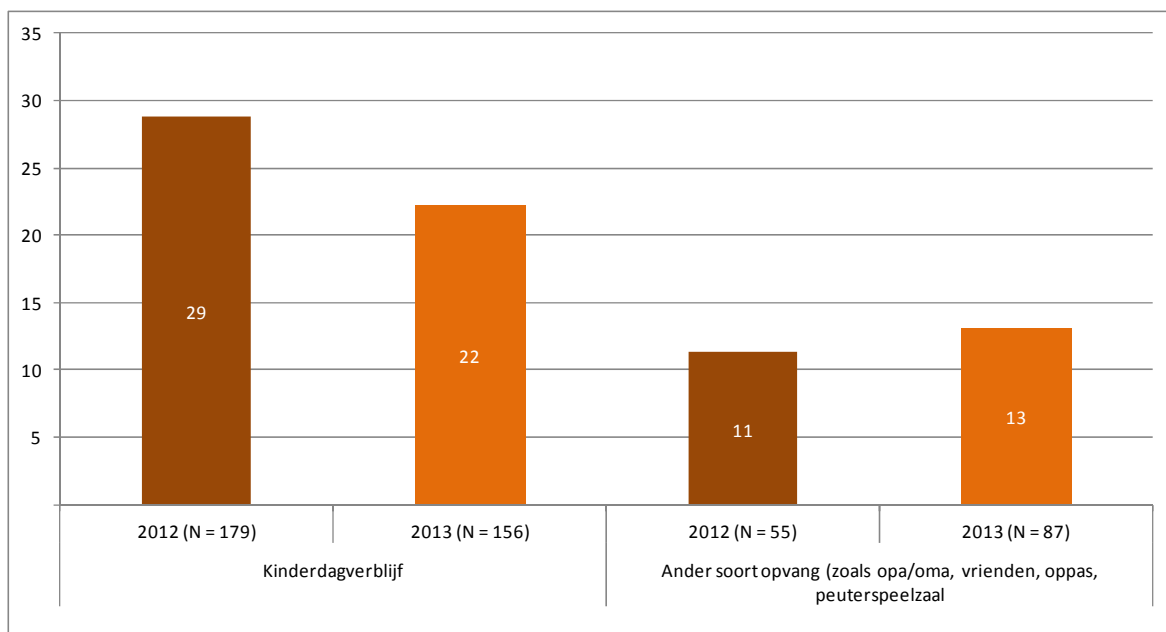
Soort opvang in 2013	Soort opvang in 2012		
	0 - 3 jaar		4-11 jaar
	Kinderdagverblijf	Gastouderopvang	Buitenschoolse opvang
Kinderdagverblijf	81%	36%	-
Gastouderopvang	5%	57%	0%
Buitenschoolse opvang	-	-	67%
Naschoolse activiteiten	-	-	1%
Ander soort opvang (zoals opa/oma, vrienden, oppas, peuterspeelzaal)	38%	39%	17%
Geen opvang voor kinderen overdag of na en buiten schooltijd	4%	17%	26%
N	206	23	144

Tabel 1. Gebruik van opvang in 2013 ten opzichte van 2012.

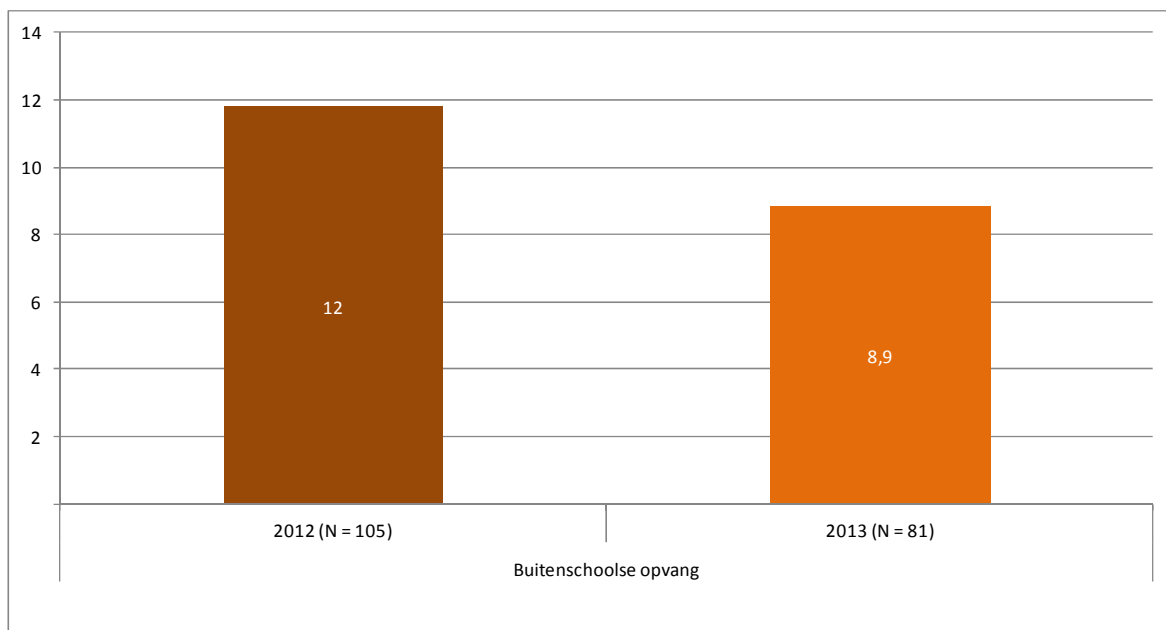
08 Voor kinderen die wel gebruik zijn blijven maken van kinderdagverblijf of buitenschoolse opvang is het aantal uren dat ze per week worden opgevangen gedaald. Het aantal uren gebruik van verschillende vormen van opvang in januari 2012 en november 2013 is weergegeven in figuur 3 en 4 (zie bijlage B voor meer gedetailleerde figuren met de onderliggende verdeling).⁵

- a. Kinderen van 0 tot en met 3 jaar die gebruik maken van een kinderdagverblijf deden dat in 2012 gemiddeld 29 uur, wat in 2013 daalde naar een gemiddelde van 22 uur. Het gebruik van ander soort opvang nam voor dezelfde leeftijdscategorie gemiddeld toe van 11 uur in 2012 naar 13 uur in 2013.
- b. Kinderen van 4 tot en met 11 jaar die gebruik maken van de buitenschoolse opvang deden dat in 2012 gemiddeld bijna 12 uur wat in 2013 daalde naar bijna 9 uur.

⁵ Met het oog op de betrouwbaarheid van de resultaten zijn deze alleen weergegeven als het aantal waarnemingen in een categorie 30 of meer bedraagt. Dit is niet het geval voor gastouderopvang voor beide leeftijdsgroepen en andere soorten van opvang voor de leeftijdsgroep van 4 tot en met 11 jaar.

Figuur 3. Aantal uren gebruik per week van verschillende soorten opvang voor de leeftijdscategorie 0 tot 3 jaar.

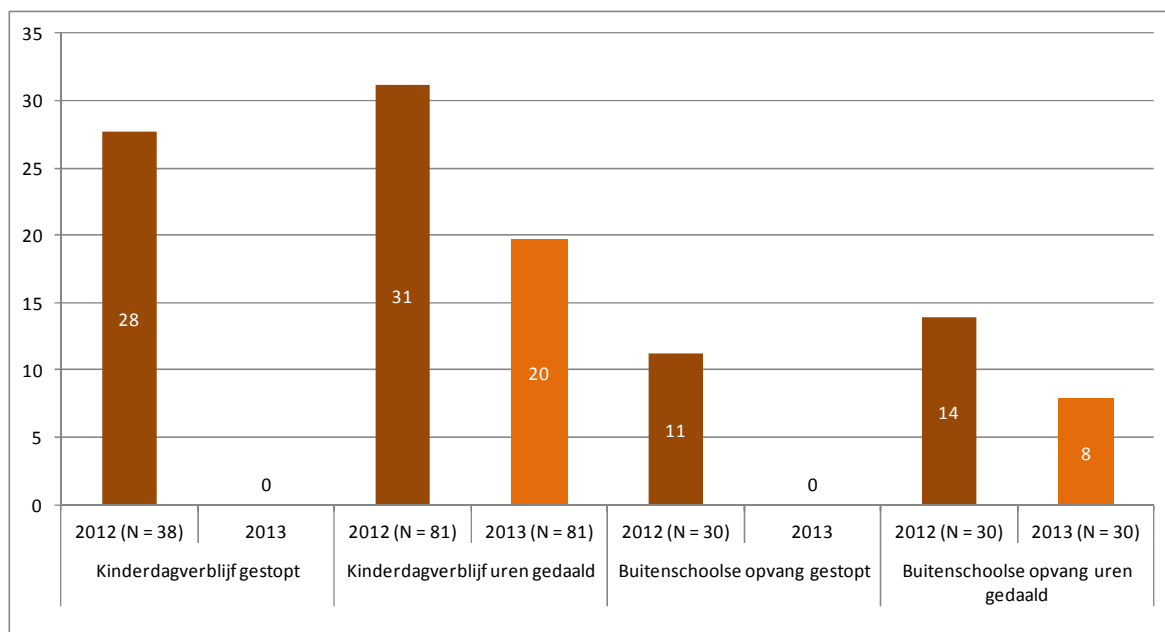

Figuur 4. Aantal uren gebruik per week van verschillende soorten opvang voor de leeftijdscategorie 4 tot 11 jaar

09 Stoppen met en vermindering van uren kinderdagopvang en buitenschoolse opvang zijn in figuur 5 nader uitgesplitst. Hieruit blijkt dat:

- a. Kinderen die geen gebruik meer maken van het kinderdagverblijf (19%) gingen in 2012 gemiddeld nog 28 uur per week naar het kinderdagverblijf. Van de overige kinderen die in 2012 naar het kinderdagverblijf gingen gaat echter een belangrijk deel (45%) in 2013 minder uren naar het kinderdagverblijf (een daling van gemiddeld 31 naar 20 uur per week).

- b. Kinderen die geen gebruik meer maken van de buitenschoolse opvang (33%) gingen in 2012 gemiddeld nog 11 uur naar de buitenschoolse opvang. Een even grote groep maakt in 2013 echter minder uren gebruik van de buitenschoolse opvang (een daling van gemiddeld 14 naar 8 uur per week).

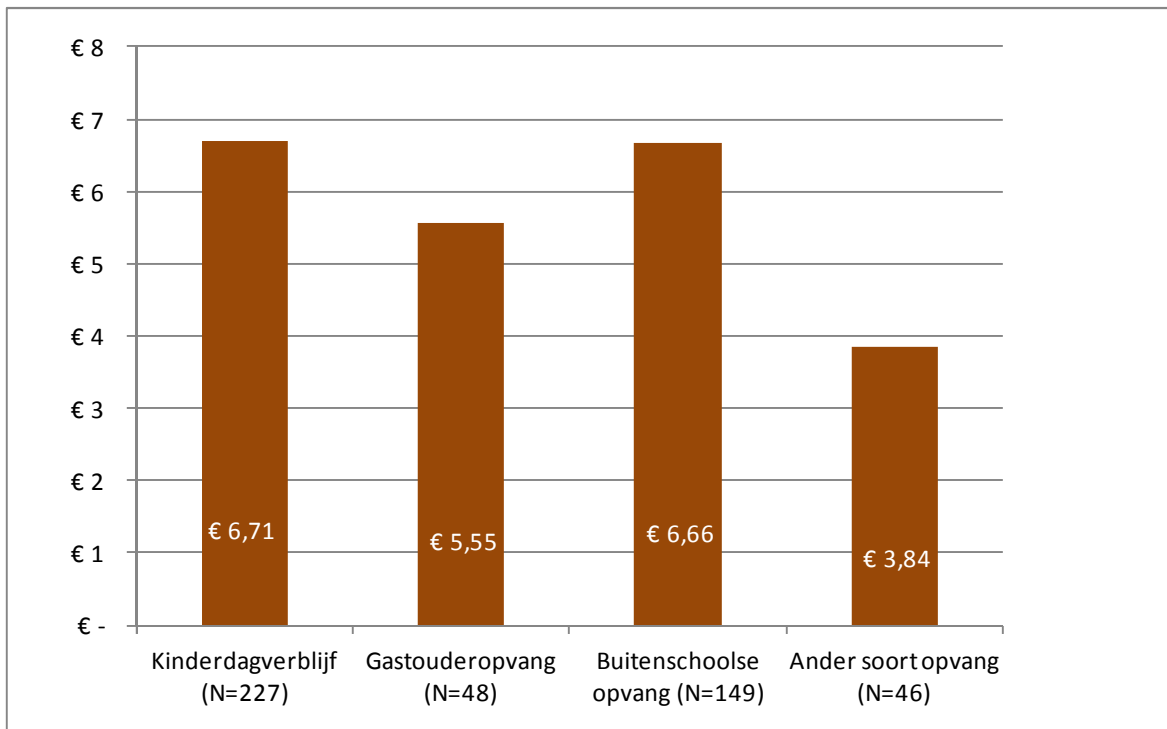

Figuur 5. Aantal uren gebruik van opvang per week uitgesplitst naar gestopt en minder uren gebruik van opvang in november 2013 ten opzichte van januari 2012.

2.2 Kosten van de opvang

10 De kosten die door de ouders gerapporteerd worden zijn ook onderzocht⁶. In figuur 6 zijn de kosten voor de verschillende vormen van kinderopvang weergegeven. De kosten zijn niet uitgesplitst naar leeftijd omdat sommige soorten opvang in een bepaalde leeftijdscategorie niet voorkomen of omdat er voor sommige vormen van opvang te weinig gegevens beschikbaar zijn.

⁶ Hier worden de bruto kosten gerapporteerd. Netto kosten bleken lastig voor ouders om aan te geven.

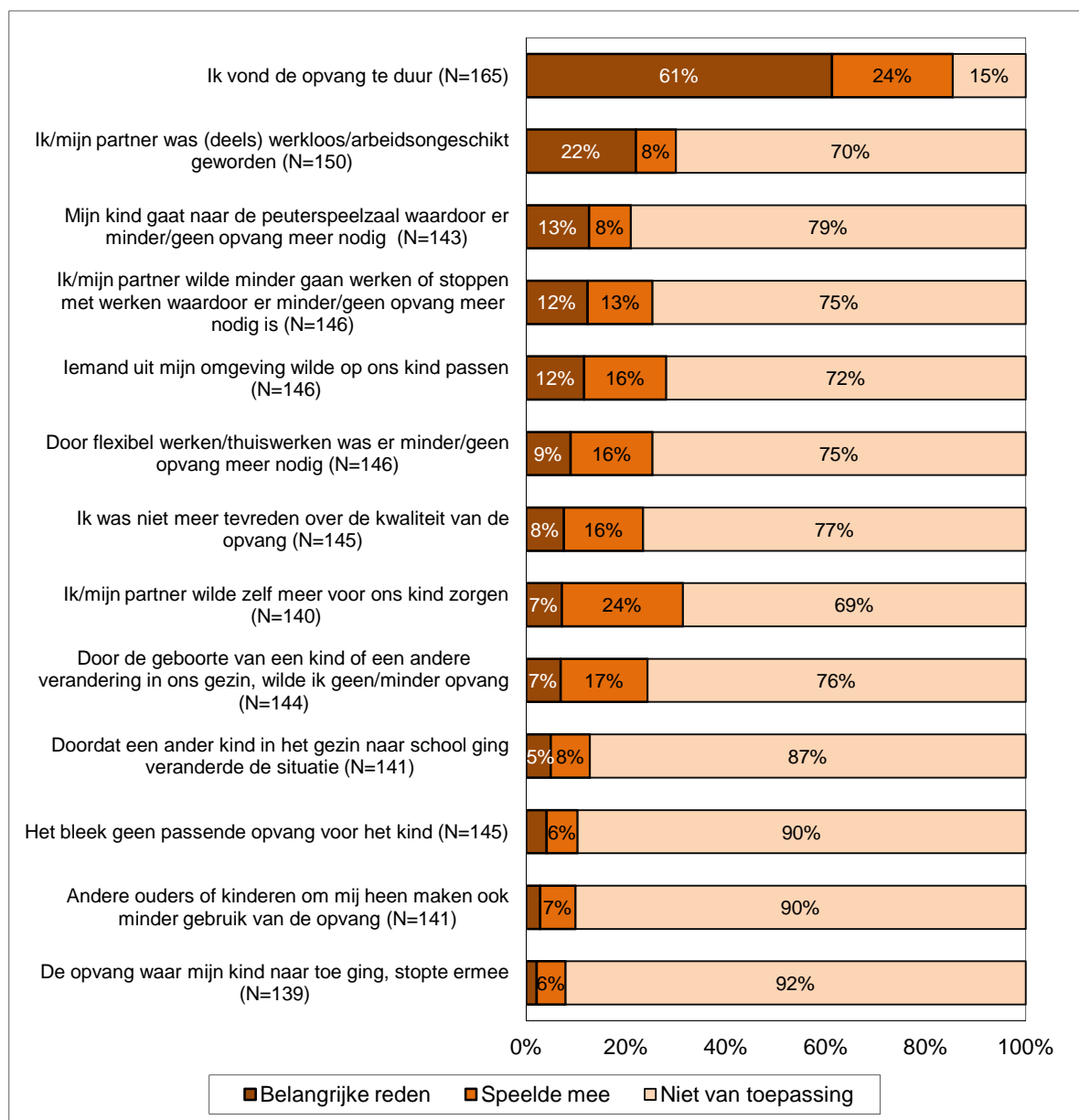
Figuur 6. Kosten per soort kinderopvang (bruto)

11 Het blijkt dat de kosten voor een kinderdagverblijf en buitenschoolse opvang elkaar nauwelijks ontlopen. De kosten voor gastouderopvang zijn lager. De kosten voor andere soorten opvang variëren sterk waardoor de berekende gemiddelde prijs geen nauwkeurige schatting is en daarmee lastig te interpreteren.

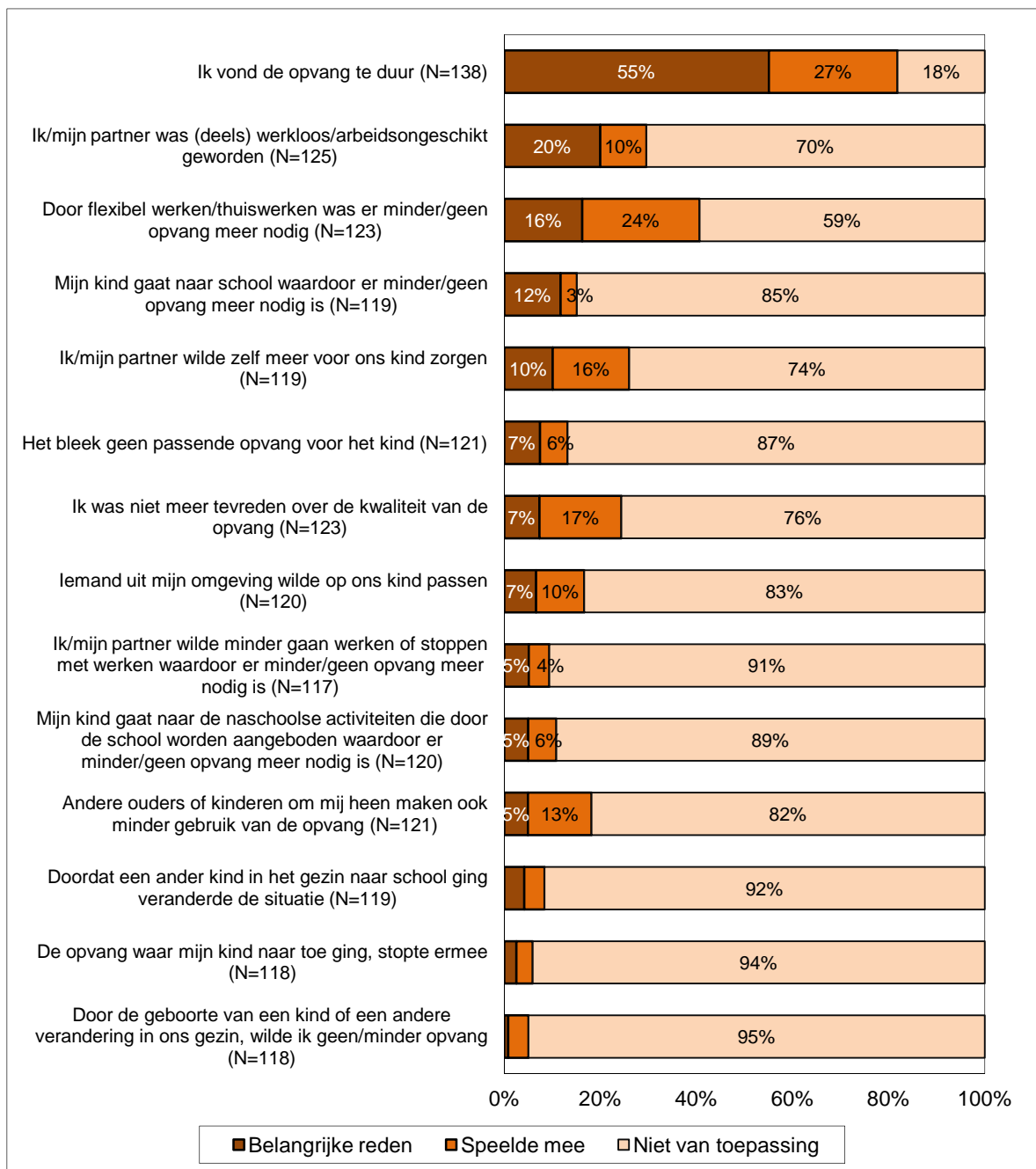
3. Redenen om minder gebruik te maken van reguliere opvang

12 De kosten van de opvang vormen een belangrijke reden waarom ouders voor hun kinderen minder gebruik zijn gaan maken van reguliere opvang. Dit geldt zowel voor kinderen van 0 tot 3 jaar (61%) als voor kinderen van 4 tot 11 jaar (55%). Na kosten is werkloosheid of arbeidsongeschiktheid in beide leeftijdsgroepen een belangrijke reden (respectievelijk 22% en 20%).

13 Hieronder wordt een overzicht gegeven van redenen waarom het gebruik van reguliere opvang is afgenomen voor kinderen in de leeftijdscategorie van 0 tot en met 3 jaar (zie figuur 7), en kinderen in de leeftijd van 4 tot 11 jaar (zie figuur 8).

Figuur 7. Redenen waarom minder gebruik gemaakt wordt van opvang voor kinderen in de leeftijd van 0 tot en met 3 jaar.

Figuur 8. Redenen waarom minder gebruik wordt gemaakt van opvang voor kinderen in de leeftijd van 4 tot en met 11 jaar.

14 Voor kinderen in de leeftijd van 0 tot en met 3 jaar en 4 tot en met 11 jaar spelen deels verschillende redenen een rol om de opvanguren te verminderen. Voor kinderen in de leeftijd voor 0 tot en met 3 jaar spelen de volgende redenen meer mee dan voor kinderen in de basisschoolleeftijd:

- 'Iemand uit mijn omgeving wilde op ons kind passen' (28% belangrijk of speelde mee);
- 'Ik/mijn partner wilde minder gaan werken of stoppen met werken waardoor er minder/geen opvang meer nodig is' (25% belangrijk of speelde mee);
- 'Door de geboorte van een kind of een andere verandering in ons gezin, wilde ik geen/minder opvang' (24% belangrijk of speelde mee);

- d. 'Mijn kind gaat naar de peuterspeelzaal waardoor er minder/geen opvang meer nodig' (21% belangrijk of speelde mee).
- 15 Voor kinderen in de basisschoolleeftijd zijn de volgende overwegingen meer van belang van bij kinderen die nog niet naar school gaan:
- a. 'Door flexibel werken/thuiswerken was er minder/geen opvang meer nodig' speelt meer mee voor kinderen in de basisschoolleeftijd (41% belangrijk of speelde mee);
 - b. Mijn kind gaat naar school waardoor er minder/geen opvang meer nodig is (15% belangrijk of speelde mee).

4. Alternatieven voor reguliere opvang

16 Op de vraag hoe de opvang van het kind geregeld is sinds er minder gebruik wordt gemaakt van reguliere opvang, zijn de meest voorkomende antwoorden voor beide groepen (0 tot en met 3 en 4 tot en met 11 jaar):

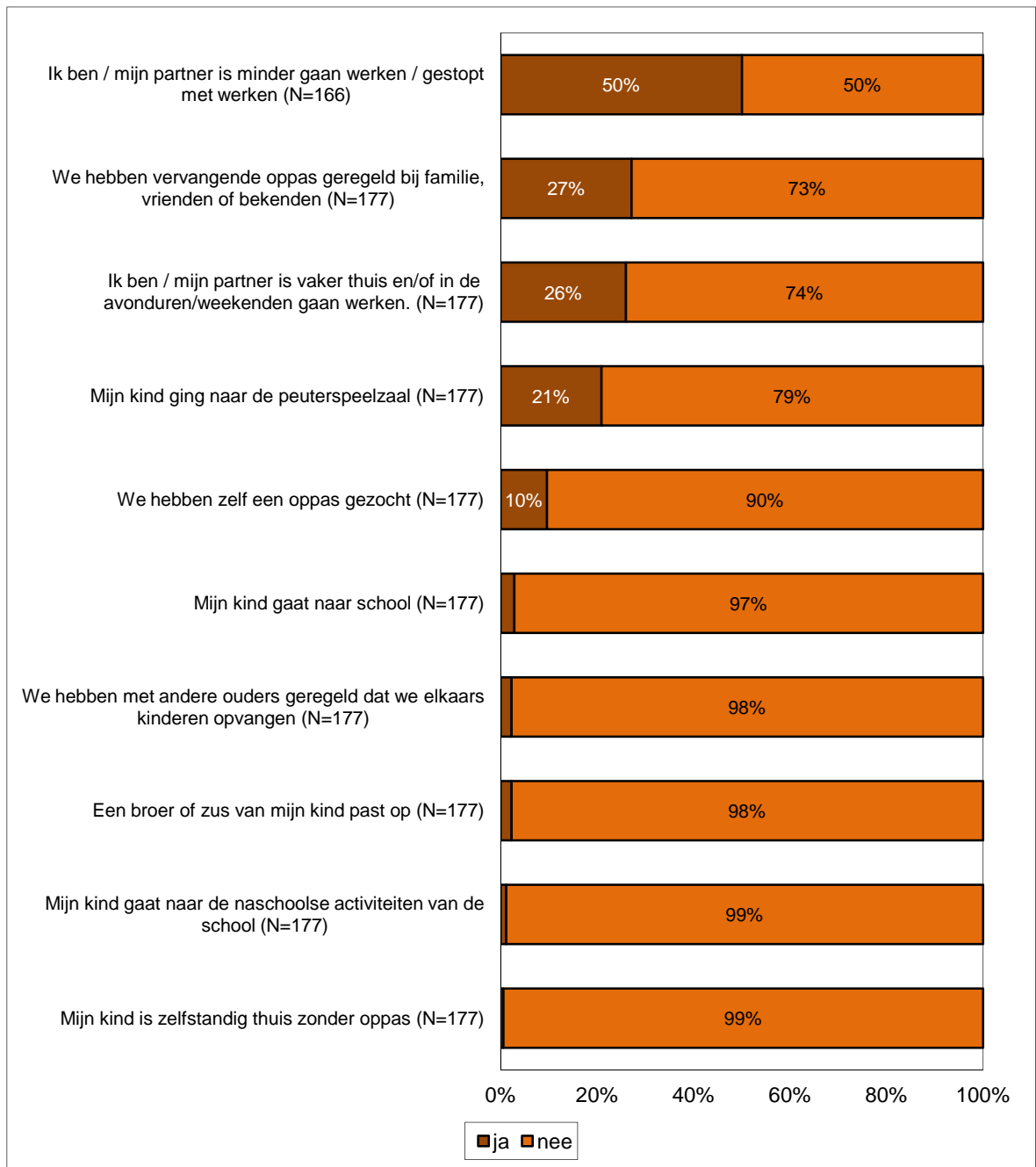
- a. Ik ben/ mijn partner is minder gaan werken / gestopt met werken (respectievelijk 50% en 35%);
- b. We hebben vervangende oppas geregeld bij familie, vrienden of bekenden (respectievelijk 27% en 29%);
- c. Ik ben/ mijn partner is vaker thuis en/of in de avonden/weekenden gaan werken (respectievelijk 26% en 28%).

17 Voor kinderen in de leeftijd van 0 tot en met 3 jaar en 4 tot en met 11 jaar zijn er deels verschillende alternatieven voor reguliere opvang. Voor kinderen in de leeftijd voor 0 tot en met 3 jaar spelen de volgende redenen meer mee dan voor kinderen in de basisschoolleeftijd (zie figuur 9):

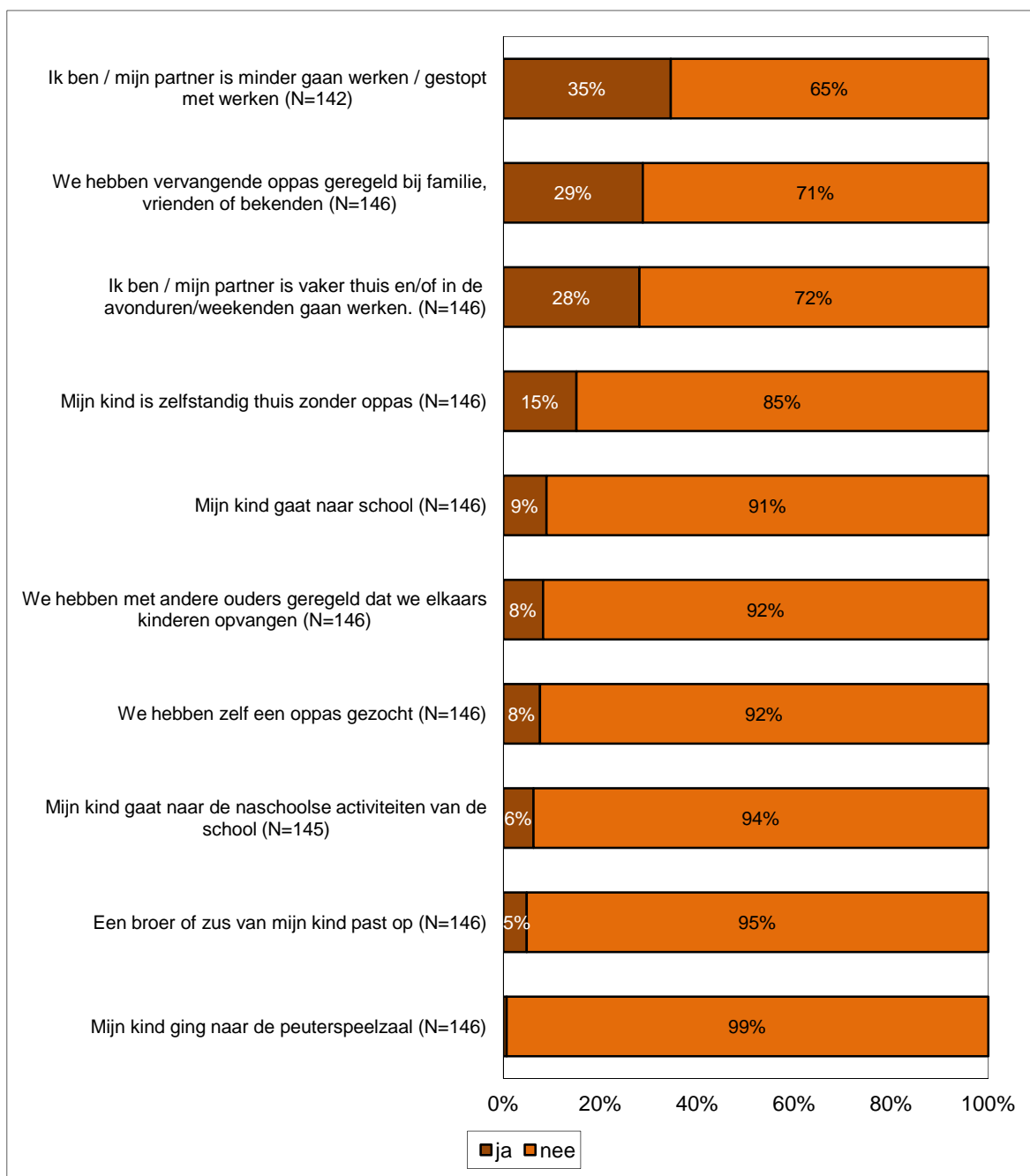
- a. Ik ben/ mijn partner is minder gaan werken / gestopt met werken (50%);
- b. Mijn kind ging naar de peuterspeelzaal (21%).

18 Voor kinderen in de basisschoolleeftijd zijn de volgende alternatieven meer van belang dan bij kinderen die nog niet naar school gaan (zie figuur 10):

- a. Mijn kind is zelfstandig thuis zonder oppas (15%);
- b. Mijn kind gaat naar school (9%);
- c. We hebben met andere ouders geregeld dat we elkaars kinderen opvangen (8%);
- d. Mijn kind gaat naar de naschoolse activiteiten van de school (6%).

Figuur 9. Alternatieve opvang na vermindering van reguliere opvang voor kinderen van 0 tot en met 3 jaar.

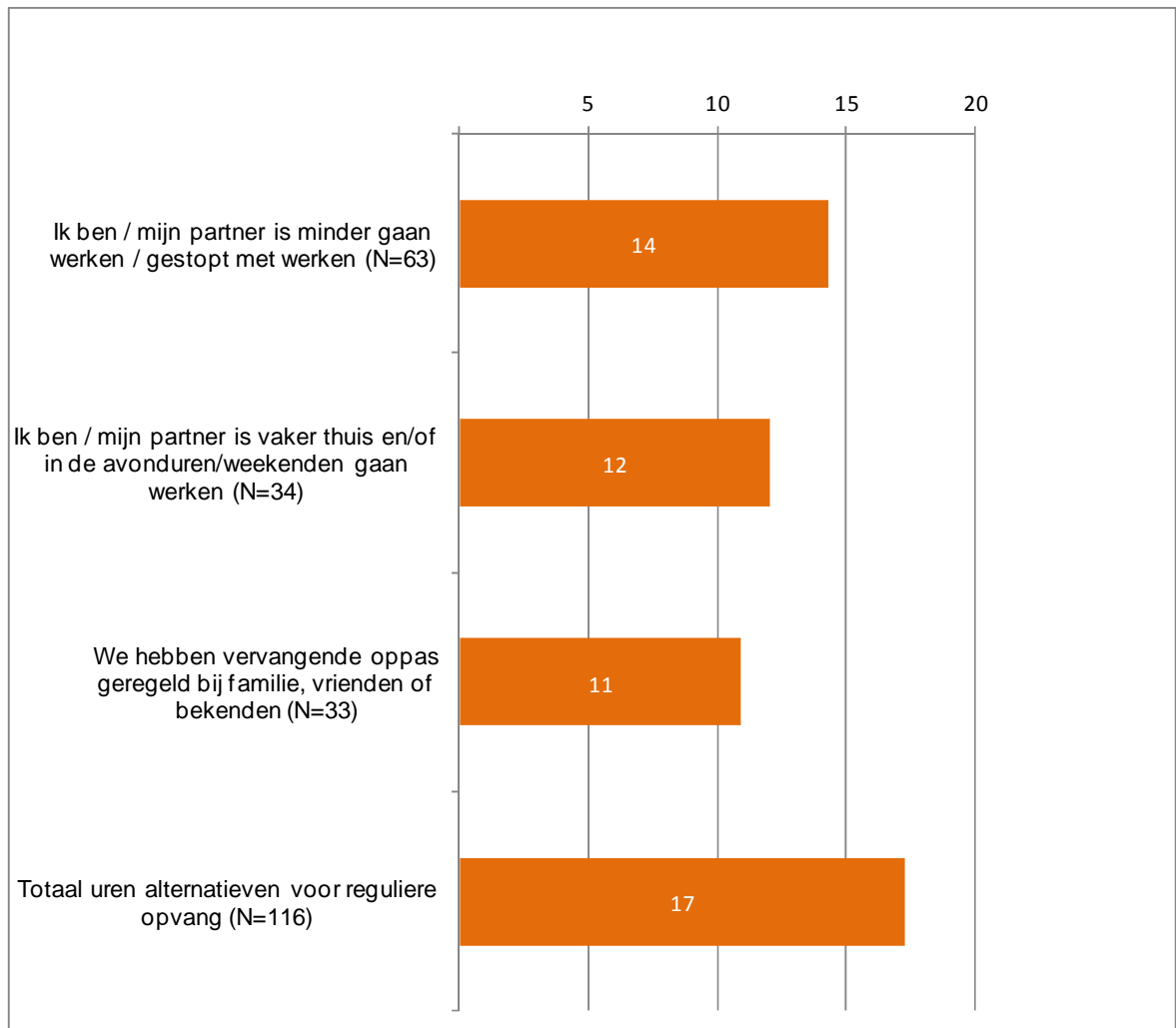
Figuur 10. Alternatieve opvang na vermindering van reguliere opvang voor kinderen van 4 tot en met 11 jaar.

19 Voor de verschillende alternatieven voor reguliere opvang is gevraagd hoeveel uren per week het kind daarvan gebruik maakt.⁷ Bij kinderen in de leeftijd van 0 tot en met 3 jaar gaat het gemiddeld om 17 uur alternatieve opvang per week voor het totaal van de gebruikte alternatieven (zie figuur 11):

- a. Ouders die minder gaan werken doen dat gemiddeld 14 uur;
- b. Ouders die thuis of op andere tijden gaan werken doen dat gemiddeld 12 uur;

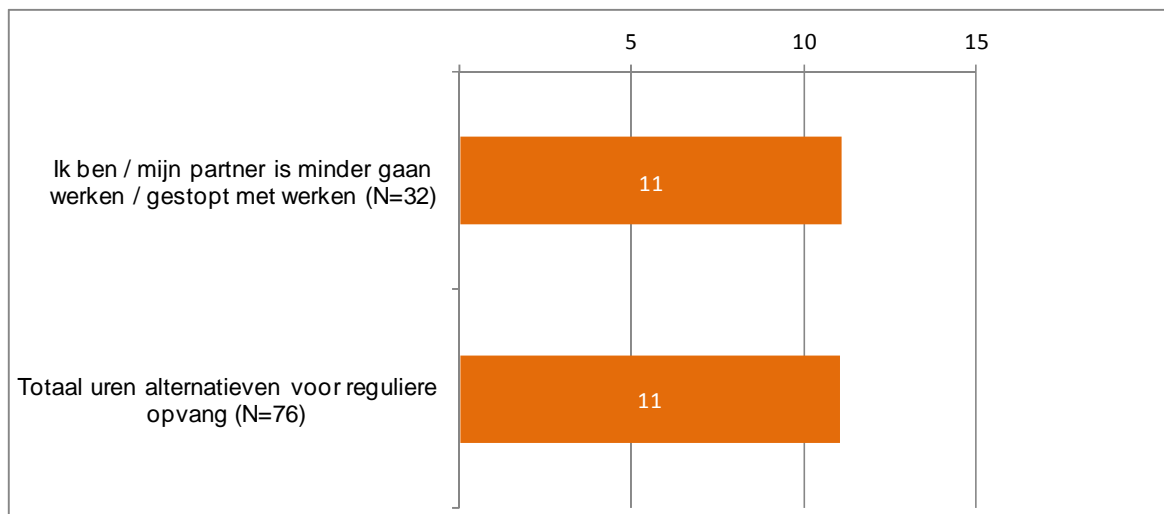
⁷ Deze vragen bleken lastig te beantwoorden. De hieronder gerapporteerde waarden betreffen alleen die alternatieven voor opvang waarvoor meer dan 30 keer het aantal uren per week is opgegeven.

- c. Wanneer vervangende oppas wordt geregeld bij familie, vrienden of bekenden gaat het gemiddeld om 11 uur per week.

Figuur 11. Aantal uren per week dat gebruik gemaakt wordt van alternatieven voor reguliere opvang in de leeftijdscategorie 0 tot en met 3 jaar.

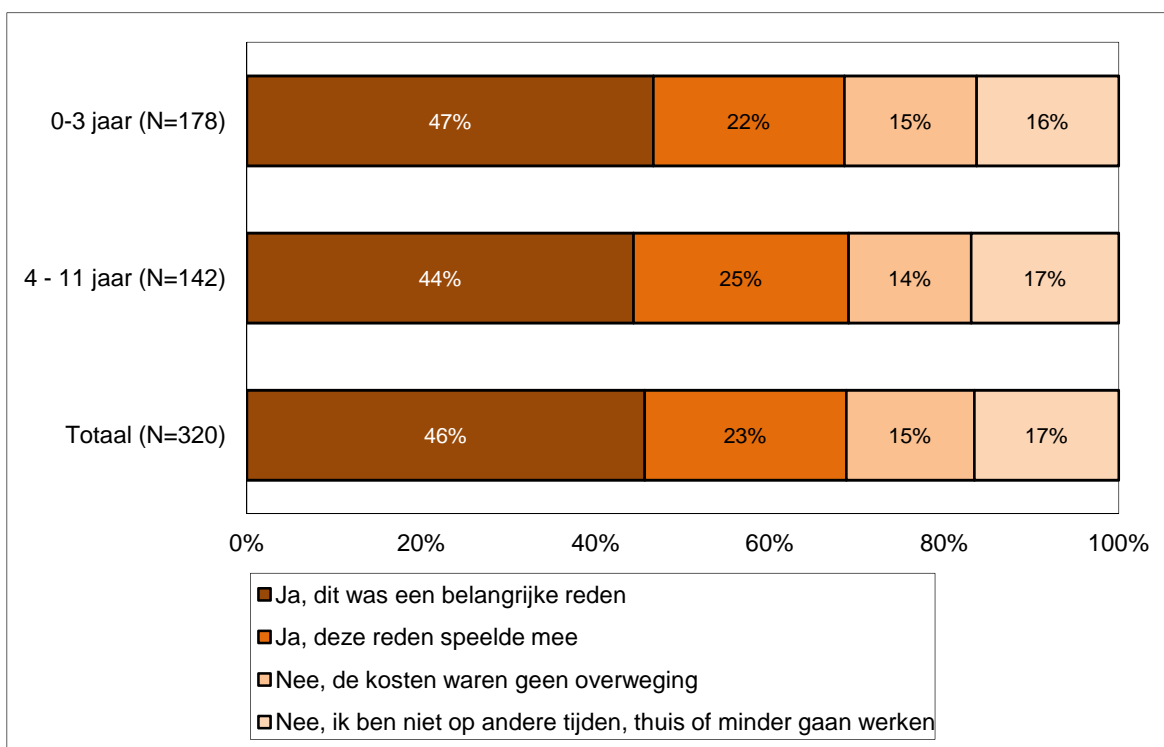
20 Voor kinderen in de leeftijd van 4 tot 11 jaar wordt gemiddeld 11 uur per week een alternatief voor reguliere opvang geregeld. Wanneer de ouders minder gaan werken doen zij dit gemiddeld 11 uur per week (zie figuur 12).

Figuur 12. Aantal uren per week dat gebruik gemaakt wordt van alternatieven voor reguliere opvang in de leeftijdscategorie 4 tot en met 11 jaar.

4.1 Kosten als reden om anders of minder te gaan werken

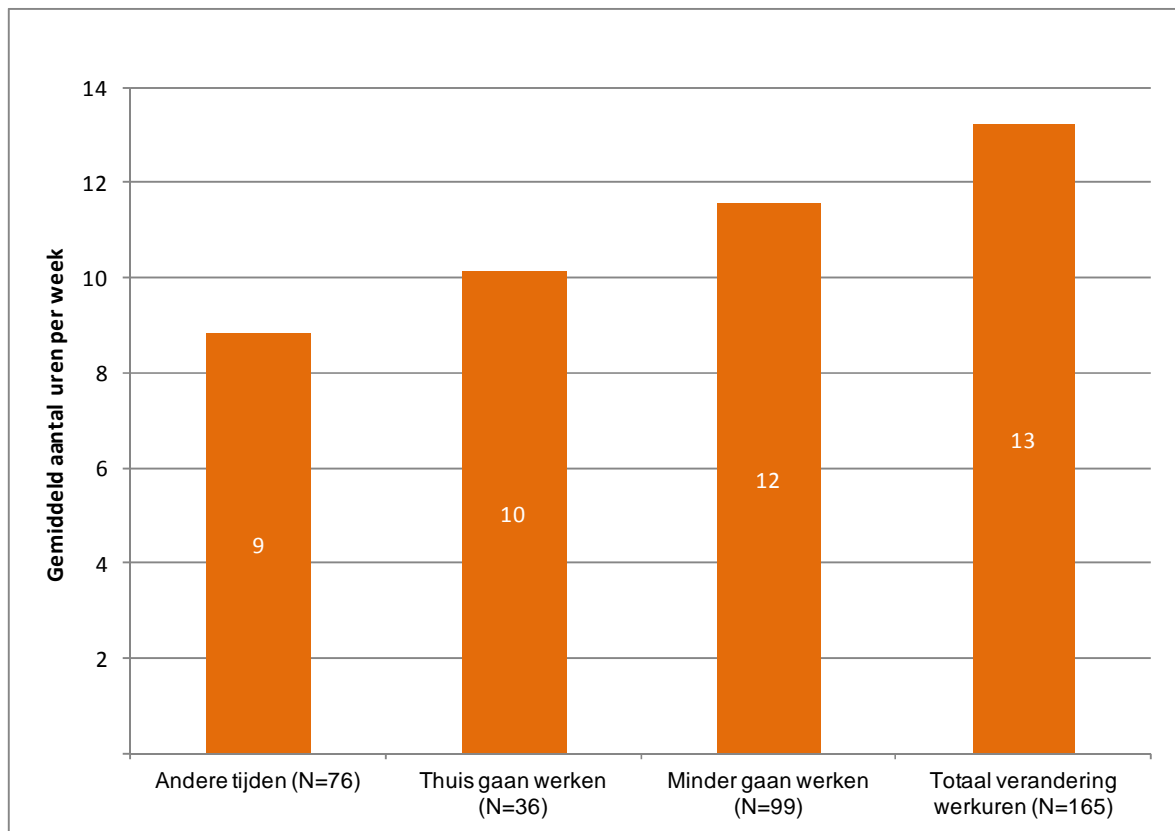
21 De kosten van de opvang zijn voor ouders een belangrijke reden om de opvang anders in te vullen. Van de ouders geeft voor beide leeftijdscategorieën 69% aan dat ze hun werk hebben aangepast om de kosten van de kinderopvang te beperken (zie figuur 13).

Figuur 13. In hoeverre is uw werk veranderd om de kosten van de kinderopvang te beperken?

22 Ouders die hun werkpatroon aanpassen om de kosten van de kinderopvang te beperken doen dat in totaal gemiddeld 13 uur per week (zie figuur 14):

- a. Ouders die op andere tijden gaan werken doen dit gemiddeld 9 uur per week;
- b. Ouders die thuis gaan werken doen dit gemiddeld 10 uur per week;
- c. Ouders die minder gaan werken doen dit bijna 12 uur per week

Figuur 14. Gemiddelde verandering van werkuren door ouders om kosten van de kinderopvang te beperken.

23 Een interessante vraag is de verhouding tussen het aantal uur werk dat is veranderd om de kosten van de kinderopvang te beperken en het totaal aantal uur dat de respondent en de partner samen werken. Uit nadere analyse blijkt dat als ouders op andere tijden zijn gaan werken dit gemiddeld 16% is van het totaal aantal uren dat zij werken. Thuiswerken heeft gemiddeld betrekking 19% van het totaal aantal uren, maar verschilt sterk tussen ouders. Ouders die minder zijn gaan werken doen dit gemiddeld voor 21% van de uren die zij voorheen werkten.

5. Opmerkingen over kinderopvang

24 De respondenten is de vraag voorgelegd of zij opmerkingen hebben over kinderopvang. Een groot deel van de respondenten (52%) heeft van deze mogelijkheid gebruik gemaakt om opmerkingen te maken. De opmerkingen zijn uiteenlopend van aard. Tabel 2 geeft de belangrijkste categorieën van de gemaakte opmerkingen weer.

- a. De meeste opmerkingen gaan over de kosten van de opvang (64%). Deze respondenten geven veelal aan de opvang duur te vinden en dat dit aanleiding is om naar alternatieven te zoeken.
- b. Een deel van de respondenten merkt op dat de kinderopvang meer flexibel zou kunnen zijn (12%): de opvang uren liggen vast en sluiten niet altijd aan bij de werktijden. Enerzijds storen ouders zich er aan dat ze zodoende meer uren opvang betalen dan er daadwerkelijk gebruikt worden. Anderzijds kan een deel van de ouders die onregelmatig werken of avond, nacht of weekenddiensten hebben maar moeilijk opvang vinden.
- c. De kosten van de kinderopvang zijn voor een deel van de respondenten zo hoog dat het voor hen de vraag is of werken wel loont (6%). Deze ouders geven aan dat een groot deel van het salaris besteed wordt aan de kosten van de kinderopvang en dat in sommige gevallen stoppen met werken financieel voordeliger is.
- d. De kwaliteit van de opvang is eveneens aanleiding voor opmerkingen (6%). Het gaat daarbij met name over wisseling van personeel en reorganisaties.

Categorie opmerking	Aantal	Percentage
kosten	159	64%
flexibiliteit	30	12%
werken loont niet	16	6%
kwaliteit van de opvang	16	6%
overig	109	44%
totaal	250	

Tabel 2. Belangrijkste categorieën van gemaakte opmerkingen over de kinderopvang⁸

⁸ Regelmatig worden in de opmerkingen meerdere onderwerpen benoemd. Deze zijn afzonderlijk gecategoriseerd. Het totaal telt daardoor op tot meer dan 100%.

6. Conclusies

25 Dit onderzoek biedt inzicht in de achtergronden voor het dalend gebruik van reguliere kinderopvang in aandachtswijken en de alternatieven die ouders hiervoor gebruiken.

26 De kosten van de opvang vormen een belangrijke reden waarom ouders voor hun kinderen minder gebruik zijn gaan maken van reguliere opvang. Dit geldt zowel voor kinderen van 0 tot 3 jaar (61%) als voor kinderen van 4 tot 11 jaar (55%). Na kosten is werkloosheid of arbeidsongeschiktheid in beide leeftijdsgroepen een belangrijke reden (respectievelijk 22% en 20%). Met name bij kinderen in de basisschoolleeftijd is een overweging dat de behoefte aan opvang minder is doordat de ouders flexibel en/of thuis zijn gaan werken (voor 16% was dit belangrijk en voor 24% speelde dit mee).

27 Voor kinderen van 0 tot en met 3 jaar waarvan de opvangsituatie is veranderd, is gemiddeld 17 uur aan alternatieve opvang geregeld. Voor kinderen in de basisschoolleeftijd betreft dit gemiddeld 11 uur. De meest gebruikte alternatieven voor reguliere kinderopvang zijn voor beide leeftijdsgroepen (0 tot en met 3 en 4 tot en met 11 jaar):

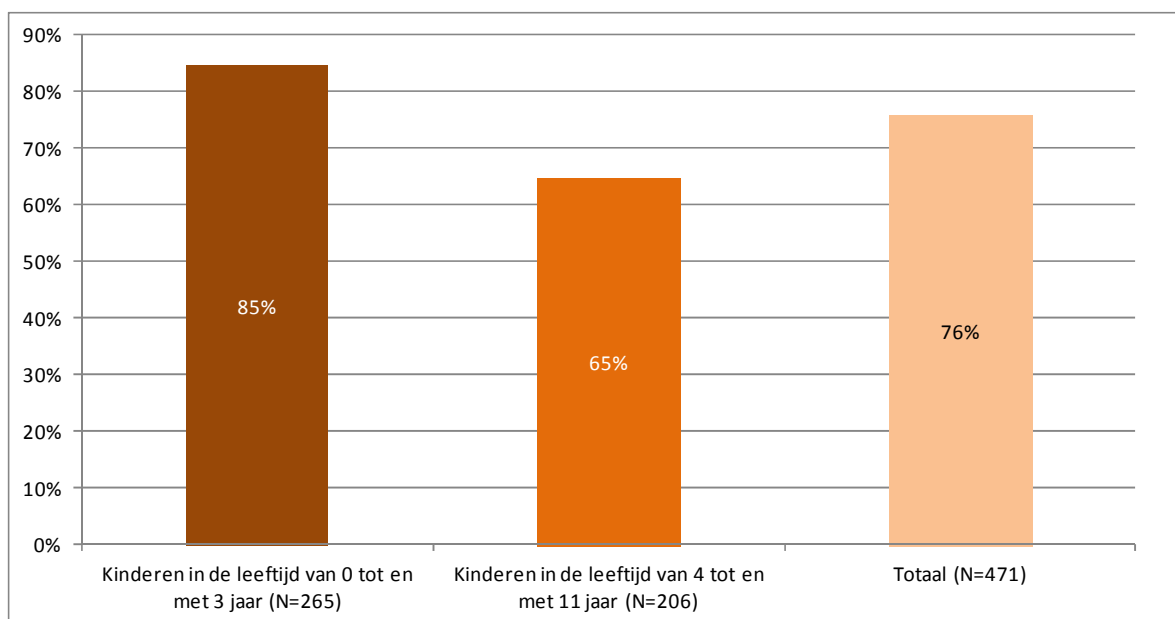
- a. Ik ben/ mijn partner is minder gaan werken / gestopt met werken (respectievelijk 50% en 35%);
- b. We hebben vervangende oppas geregeld bij familie, vrienden of bekenden (respectievelijk 27% en 29%);
- c. Ik ben/ mijn partner is vaker thuis en/of in de avonden/weekenden gaan werken (respectievelijk 26% en 28%).

28 Van ouders die minder gebruik zijn gaan maken van opvang geeft 69% aan de werksituatie te hebben aangepast om de kosten van de kinderopvang te beperken. Gemiddeld betreft deze aanpassing 13 uur per week. Ouders die aangeven minder te zijn gaan werken om de kosten van de kinderopvang te beperken, zijn gemiddeld bijna 12 uur per week minder gaan werken.

A. Achtergrondkenmerken

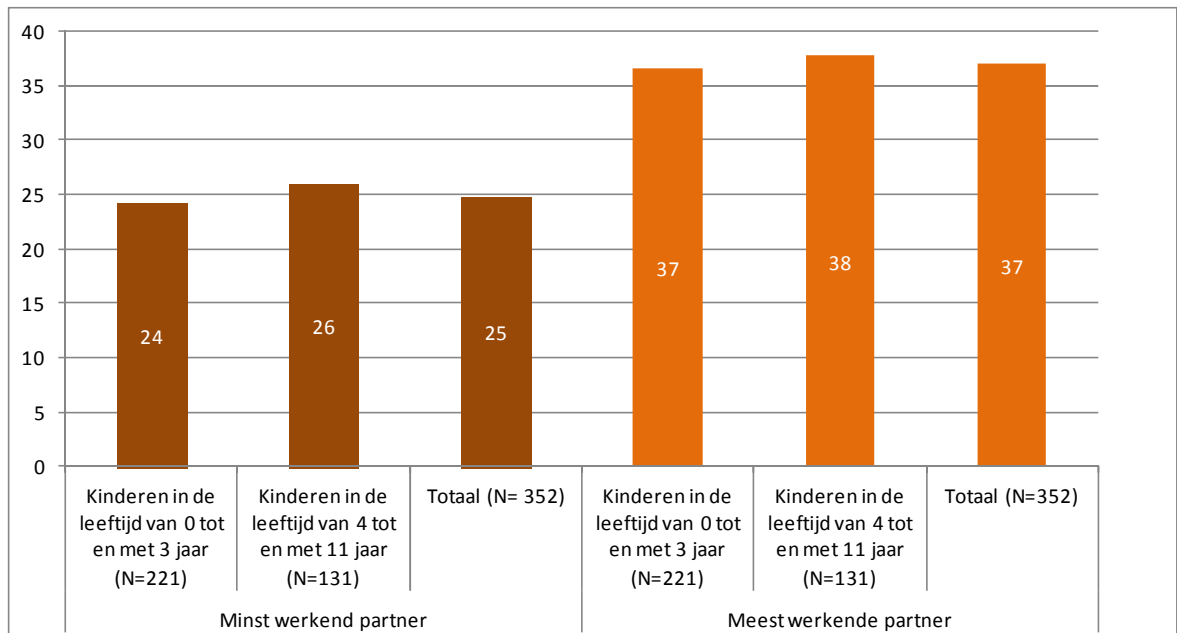
29 Om een beeld te krijgen van de respondenten zijn drie aanvullende vragen gesteld, waarbij wordt ingegaan op vragen of men samenwoont met een partner en hoeveel betaald werk de respondenten en zijn of haar eventuele partner verricht per week.

30 In figuur 15 is weergegeven dat gemiddeld ongeveer driekwart (76%) van de respondenten een partner heeft. Respondenten met een kind in de leeftijdscategorie 0 tot en met 3 jaar heeft 85% een partner, voor respondenten met een kind in de leeftijd van 4 tot en met 11 jaar is dit beduidend minder, 65%.

Figuur 15. Percentage respondenten dat samenwoont met een partner.

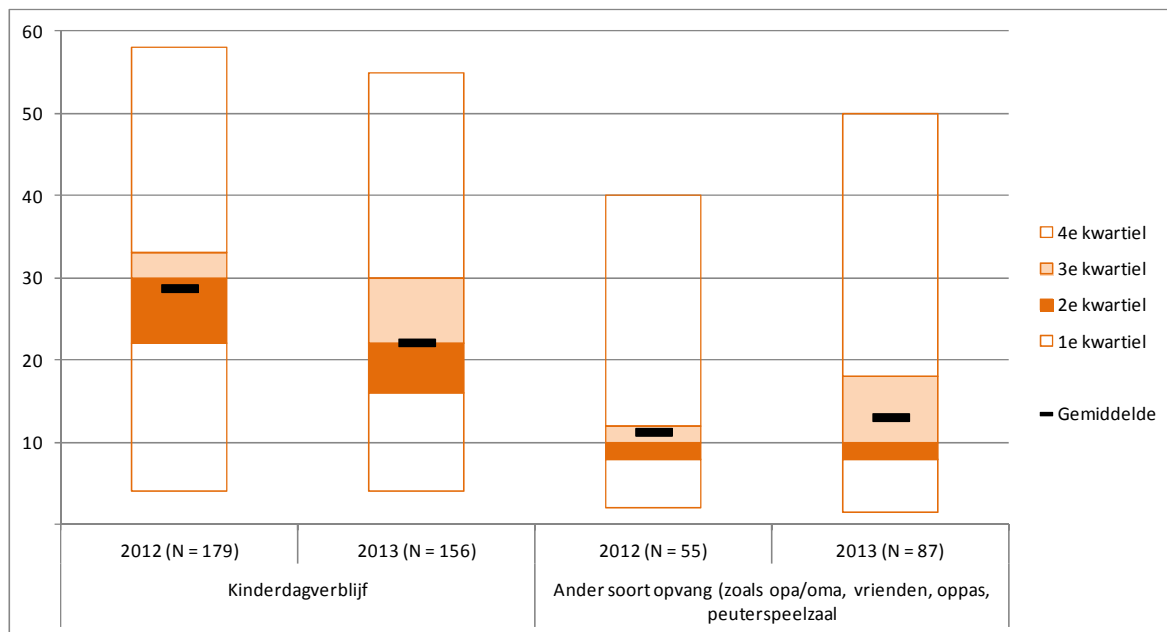
31 Voor zowel de respondent als de partner is gevraagd naar het aantal uren betaald werk dat men verricht. De gemiddelde aantallen uren zijn inzichtelijk gemaakt in figuur 16. Daarbij is het onderscheid gemaakt naar de minst en de meest werkende partner. Daaruit blijkt dat de minst werkende partner ongeveer 24 uur per week betaald werk verricht en de meest werkend partner ongeveer 36 uur verricht. Over het algemeen liggen de uren dat men betaald werk verricht voor partners met kinderen in de leeftijd van 0 tot en met 3 jaar net iets lager dan voor partners met kinderen van 4 tot en met 11 jaar.

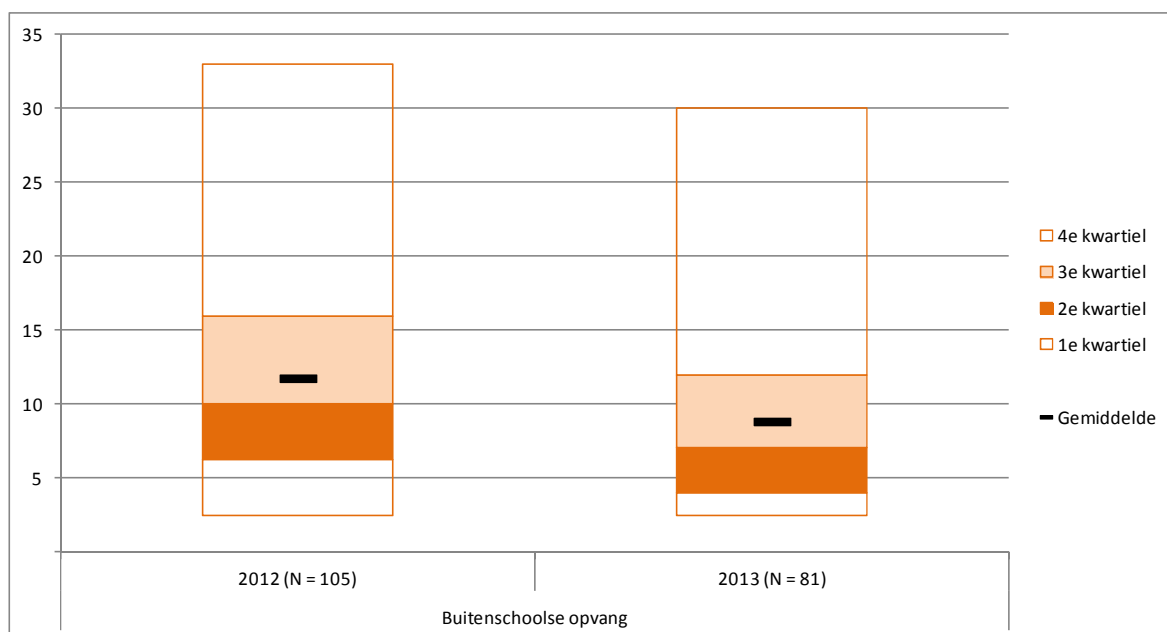
Figuur 16. Aantal uur betaald werk per week dat de minst en de meest werkende partner verrichten.

B. Figuren verdeling uren opvang

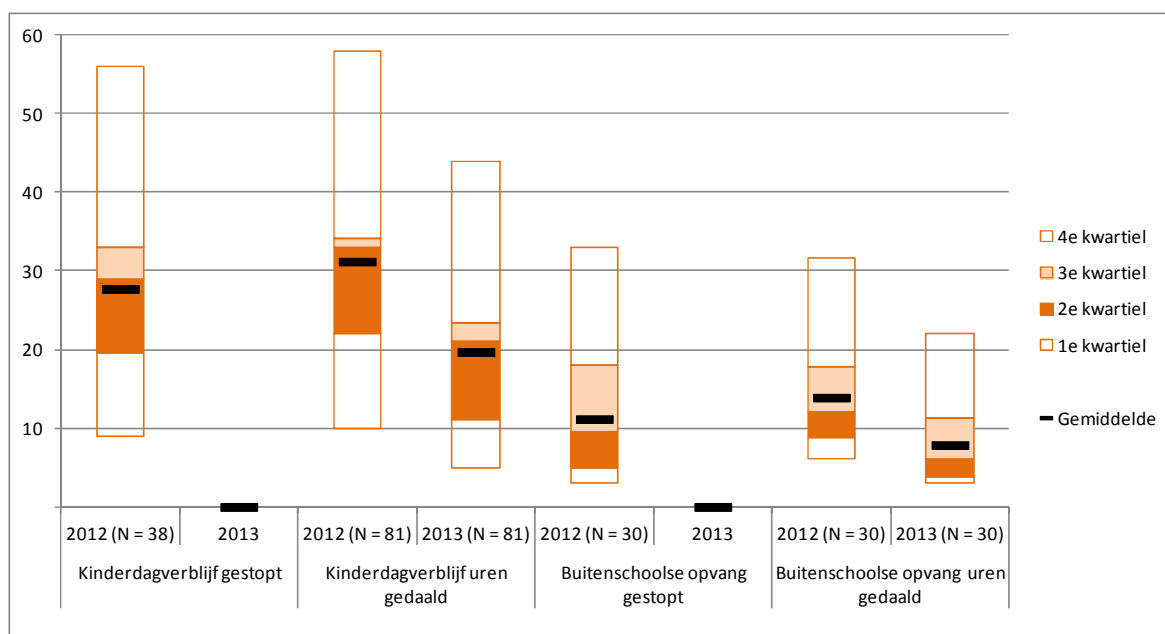
32 In hoofdstuk 2 zijn in de figuren 3, 4 en 5 de gemiddelde uren gebruik van opvang per week weergegeven in januari 2012 en november 2013. In deze bijlage zijn meer gedetailleerde figuren opgenomen over de onderliggende verdeling van het aantal opvanguren.

Figuur 17. Aantal uren gebruik per week van verschillende soorten opvang voor de leeftijdscategorie 0 tot 3 jaar.

Figuur 18. Aantal uren gebruik per week van verschillende soorten opvang voor de leeftijdscategorie 4 tot 11 jaar

Figuur 19. Aantal uren gebruik van opvang per week uitgesplitst naar gestopt en minder uren gebruik van opvang in november 2013 ten opzichte van januari 2012.

C. Vragenlijst

Enquête kinderopvang

[VOLGNUMMER]

Deze vragenlijst gaat over de opvang voor uw kind met geboortedatum [...-...-...]? Betreft het een meerling, kiest u dan zelf voor welk kind u de vragen beantwoordt. Heeft u voor meerdere kinderen een vragenlijst ontvangen, vul dan voor al deze kinderen alstublieft de vragenlijsten afzonderlijk in.

Vraag 1: Hoe heeft u de opvang van uw kind op dit moment geregeld?

Hieronder staan een aantal vragen over uw huidige gebruik van opvang voor uw kind. Voor het aantal uren vragen we u om het totaal van de opvanguren per week. Als er verschil is tussen betaalde uren en daadwerkelijke gebruik, vul dan de betaalde uren in. Bijvoorbeeld: 2 dagen per week * 11 uur per dag = 22 uur per week.

Van welk type opvang maakt uw kind gebruik? (aankruisen wat van toepassing is, meerdere antwoorden mogelijk)		Hoeveel uur per week maakt uw kind in totaal gebruik van dit type opvang?
☐	Kinderdagverblijf	
☐	Gastouderopvang	
☐	Buitenschoolse opvang	
☐	Naschoolse activiteiten	
☐	Ander soort opvang (zoals opa/oma, vrienden, oppas, peuterspeelzaal)	
☐	Geen opvang voor kinderen overdag of na en buiten schooltijd	Niet van toepassing

Vraag 2a: Is sinds januari 2012 het type opvang of het aantal uren opvang voor uw kind veranderd?

- Ja
 Nee (ga naar vraag 3)

Vraag 2b: Hoe maakte u in januari 2012 gebruik van kinderopvang voor uw kind?

Hieronder staan een aantal vragen over uw gebruik van kinderopvang in januari 2012 voor uw kind. Als er verschil is tussen betaalde uren en daadwerkelijke gebruik, vul dan de betaalde uren in. Bijvoorbeeld: 2 dagen per week * 11 uur per dag = 22 uur per week.

Van welk type opvang maakte uw kind gebruik? (aankruisen wat van toepassing is, meerdere antwoorden mogelijk)		Hoeveel uur per week maakte uw kind in totaal gebruik van dit type opvang?
☐	Kinderdagverblijf	
☐	Gastouderopvang	
☐	Buitenschoolse opvang	
☐	Naschoolse activiteiten	
☐	Ander soort opvang (zoals opa/oma, vrienden, oppas, peuterspeelzaal)	
☐	Geen opvang voor kinderen overdag of na en buiten schooltijd	Niet van toepassing

Vraag 3: Wat zijn de kosten per uur van de opvang die u gebruikt(e) voor uw kind?

Geef hierbij aan of de kosten die u invult bruto kosten zijn (zonder aftrek van toeslag voor kinderopvang) of netto kosten (met aftrek van toeslag voor kinderopvang) zijn.

Type opvang	Kosten per uur	Zijn deze kosten bruto of netto?	
☐ Kinderdagverblijf	euro	☐ bruto	☐ netto
☐ Gastouderopvang	euro	☐ bruto	☐ netto
☐ Buitenschoolse opvang	euro	☐ bruto	☐ netto
☐ Ander soort opvang	euro	☐ bruto	☐ netto

Indien u voor uw kind nu minder gebruik maakt van een kinderdagverblijf, gastouder of buitenschoolse opvang dan in januari 2012 beantwoord u dan de volgende vragen. Ga anders naar vraag 7:

Vraag 4a: *Waarom* bent u minder gebruik gaan maken van opvang? Wilt u voor elk van de hieronder genoemde redenen aangeven of dat een belangrijke reden was of meespeelde?

<i>Waarom</i> bent u minder gebruik gaan maken van opvang? Vult u s.v.p. elke regel in.	belangrijke reden	speelde mee	niet van toepassing
1. Ik was niet meer tevreden over de kwaliteit van de opvang	☐	☐	☐
2. Het bleek geen passende opvang voor het kind	☐	☐	☐
3. Ik vond de opvang te duur	☐	☐	☐
4. De opvang waar mijn kind naar toe ging, stopte ermee	☐	☐	☐
5. Ik/mijn partner wilde zelf meer voor ons kind zorgen	☐	☐	☐
6. Ik/mijn partner was (deels) werkloos/arbeidsongeschikt geworden	☐	☐	☐
7. Door flexibel werken/thuiswerken was er minder/geen opvang meer nodig	☐	☐	☐
8. Iemand uit mijn omgeving wilde op ons kind passen	☐	☐	☐
9. Door de geboorte van een kind of een andere verandering in ons gezin, wilde ik geen/minder opvang	☐	☐	☐
10. Doordat een ander kind in het gezin naar school ging veranderde de situatie	☐	☐	☐
11. Ik/mijn partner wilde minder gaan werken of stoppen met werken waardoor er minder/geen opvang meer nodig is	☐	☐	☐
12. Andere ouders of kinderen om mij heen maken ook minder gebruik van de opvang	☐	☐	☐
13. Mijn kind gaat naar de peuterspeelzaal waardoor er minder/geen opvang meer nodig is	☐	☐	☐
14. Mijn kind gaat naar school waardoor er minder/geen opvang meer nodig is	☐	☐	☐

<i>Waarom bent u minder gebruik gaan maken van opvang? Vult u s.v.p. elke regel in.</i>	belangrijke reden	speelde mee	niet van toepassing
15. Mijn kind gaat naar de naschoolse activiteiten die door de school worden aangeboden, waardoor er minder/geen opvang meer nodig is	☐	☐	☐
16. Andere reden, namelijk:	☐	☐	☐

Vraag 4b: Welke van deze redenen is het belangrijkste?

Graag nummer invullen

--	--

Vraag 5: Hoe heeft u de opvang van uw kind sindsdien geregeld?

U kunt meerdere antwoorden aankruisen. Voor het aantal uren vragen we u om het totaal van de opvanguren. Is het exacte aantal uren niet bekend, geeft u dan een schatting. Bijvoorbeeld: 2 dagen per week * 11 uur per dag = 22 uur per week.

<i>Hoe heeft u de opvang van uw kind sindsdien geregeld? U kunt meerdere antwoorden aankruisen.</i>		<i>Om hoeveel uren gaat het in dit geval?</i>
☐	a) Ik ben minder gaan werken/gestopt met werken	
☐	b) Ik ben vaker thuis en/of in de avonden/weekenden gaan werken. Zo kon ik vaker overdag zelf voor mijn kind zorgen	
☐	c) Mijn partner is minder gaan werken/gestopt met werken	
☐	d) Mijn partner is vaker thuis en/of in de avonden/weekenden gaan werken.	
☐	e) We hebben met andere ouders geregeld dat we elkaars kinderen opvangen	
☐	f) We hebben vervangende oppas geregeld bij familie, vrienden of bekenden	
☐	g) We hebben zelf een oppas gezocht	
☐	h) Mijn kind ging naar de peuterspeelzaal	
☐	i) Een broer of zus van mijn kind past op	
☐	j) Mijn kind is zelfstandig thuis zonder oppas	
☐	k) Mijn kind gaat naar school	Niet van toepassing
☐	l) Mijn kind gaat naar de naschoolse activiteiten van de school	
☐	m) Anders, namelijk:	

Vraag 6a: Waren de kosten van de kinderopvang voor u en/of uw partner een reden om op andere tijden , thuis of minder te gaan werken?

- Ja, dit was een belangrijke reden
- Ja, deze reden speelde mee
- Nee, de kosten waren geen overweging -> ga naar vraag 7
- Nee, ik ben niet op andere tijden , thuis of minder gaan werken -> ga naar vraag 7

Vraag 6b: In hoeverre is uw werk veranderd om de kosten van de kinderopvang te beperken?

Hoeveel uur bent u en/of uw partner in totaal	Aantal uren per week
1. op andere tijden gaan werken om de kosten van de kinderopvang te beperken?	
2. thuis gaan werken om de kosten van de kinderopvang te beperken?	
3. minder gaan werken om de kosten van de kinderopvang te beperken?	

Vraag 7: Heeft u verder nog opmerkingen met betrekking tot kinderopvang?

.....

.....

.....

Tot slot stellen we u een aantal algemene vragen

Vraag 8 Hoe veel uur per week verricht u betaald werk?

..... uren per week

Vraag 9: Woont u samen met een partner?

- Ja
- Nee -> Ga naar het einde van de vragenlijst.

Vraag 10: Hoeveel uur per week verricht uw partner betaald werk?

..... uren per week

Dit is het einde van de vragenlijst. We danken u hartelijk voor uw medewerking!